

Κοσμοπολιτισμός

Miriam Sobre-Denton

ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΟΤΙΟΥ ΙΛΙΝΟΙΣ, ΚΑΡΜΠΟΝΝΤΕΪΛ, ΙΛΙΝΟΙΣ, ΗΠΑ

Τι είναι;

Η έννοια «κοσμοπολιτισμός» αναφέρεται στην ιδέα της δημιουργίας μιας διαπολιτισμικής και διακρατικής πολιτικής ταυτότητας σε παγκόσμιο και σε τοπικό επίπεδο. Η έννοια του κοσμοπολιτισμού θεωρείται διαφορετική από - αν και βρίσκεται εντός του ίδιου πλαισίου με- την έννοια της παγκοσμιοποίησης. Η θεωρία του κοσμοπολιτισμού εξετάζει πώς το άτομο διαχειρίζεται την προσωπική του κατάσταση σε σχέση με τις παγκόσμιες δυνάμεις και την επιρροή τους. Λαμβάνει υπόψιν τις ηθικές και δεοντολογικές επιταγές των ανθρώπων προς τις τοπικές τους κοινωνίες, καθώς και προς τον υπόλοιπο κόσμο πέραν των κοινωνιών αυτών. Ασχολείται με την κοινωνική ζωή και την επικοινωνία εντός και εκτός συνόρων: γι'αυτό και είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο.

Ποιος χρησιμοποιεί την έννοια

Η έννοια του κοσμοπολιτισμού προήλθε από τους Αρχαίους Έλληνες Στωικούς και μετέπειτα από τους διανοητές του Διαφωτισμού, έχοντας ρίζες στη νοησιарχία και στον ορθολογισμό, σε συνδυασμό με την ιδέα της πολιτικής ταυτότητας και των ηθικών υποχρεώσεων προς την κοινωνία. Στην εποχή μας, κυρίως λόγω της παγκοσμιοποίησης, παρατηρείται μια αναβίωση της έννοιας αυτής. Πολιτικοί αναλυτές, κοινωνιολόγοι, ανθρωπολόγοι, φιλόσοφοι και, εσχάτως, επικοινωνιολόγοι έχουν στραφεί προς τον κοσμοπολιτισμό, ειδικότερα προς τις κριτικές και

λαϊκές εκδοχές του. Στις μέρες μας, οι αναλυτές συνηθίζουν να προσεγγίζουν τον κοσμοπολιτισμό «από τη βάση προς τα άνω», από διεθνικά και διατοπικά επίπεδα, τα οποία υπάρχουν στις περιφέρειες αλλά και στα κέντρα του παγκοσμιοποιημένου κόσμου μας.

Πώς σχετίζεται με τον διαπολιτισμικό διάλογο;

Ο κοσμοπολιτισμός έχει ανάγκη τον διαπολιτισμικό διάλογο: οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τον κόσμο μέσω του αμοιβαίου διαλόγου σε τοπικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η επικοινωνιακή πλευρά του κοσμοπολιτισμού συνεπάγεται την ενεργό συμμετοχή στον κοινωνικό βίο με τον πολιτισμικά διαφορετικό «Άλλο», με σκοπό την ανάπτυξη μιας ειλικρινούς συμπάθειας στο επίπεδο των κοινωνικών σχέσεων, αλλά και σε γενικότερο πλαίσιο. Συγκεκριμένα, η έννοια της εγγενούς αξίας όλων των ανθρώπινων όντων, ακόμα και αν αυτή η αξία διαφέρει για κάθε άτομο και για κάθε πολιτισμό, και η γνώση ότι αυτές οι αξίες θεωρούνται ιερές από όλους, χρειάζεται τον διάλογο ως μέσο κατανόησης και διαχείρισης των σημείων της διαφορετικότητας.

Τι δουλειά παραμένει να γίνει;

Ακαδημαϊκοί των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών έχουν ερευνήσει εκτεταμένα τον κοσμοπολιτισμό, οι επικοινωνιολόγοι όμως έδειξαν

το ενδιαφέρον τους μόλις πρόσφατα. Ο κοσμοπολιτισμός χρειάζεται να συνδεθεί με τον κόσμο των φορέων της εκπαίδευσης, της διπλωματίας, της επιμόρφωσης και της υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι απολύτως αναγκαίο να βάλουμε σε πράξη τις έννοιες του κοσμοπολιτισμού περί παγκόσμιας ταυτότητας και ηθικών υποχρεώσεων προς την κοινωνία, όσον αφορά στη διδασκαλία διαπολιτισμικών ικανοτήτων και παγκόσμιων-τοπικών δεσμών. Αν καταβάλλαμε περισσότερη προσπάθεια στην διερεύνηση του κοσμοπολιτισμού στην καθημερινή ζωή και εφαρμόζαμε τις αρχές του στο σημερινό παγκοσμιοποιημένο μας κόσμο, αυτό θα ήταν μια πράξη ανεκτίμητης αξίας.

Βιβλιογραφία

- Appiah, K. A. (2006). *Cosmopolitanism: Ethics in a world of strangers*. London: Penguin.
- Delanty, G. (Ed.). (2012). *Routledge handbook of cosmopolitanism studies*. New York: Routledge.
- Hansen, D. T. (2011). *The teacher and the world: A study of cosmopolitanism as education*. New York: Routledge.
- Sobre-Denton, M. S. & Bardhan, N. (2013). *Cultivating cosmopolitanism for intercultural communication: Communicating as a global citizen*. New York: Routledge.

Μετάφραση: Αναστασία Καρακίτσου